

**Ranking zawodów deficytowych
i nadwyżkowych w Rudzie Śląskiej
w roku 2007**

1. Wstęp

W ciągu ostatniego roku byliśmy świadkami wielu pozytywnych tendencji na polskim rynku pracy. Utrzymujący się spadek liczby osób bezrobotnych oraz wzrost ilości ofert pracy zawdzięczamy dobrej kondycji gospodarczej naszego kraju. W perspektywie lokalnej spory wpływ na poprawę sytuacji miało wdrażanie aktywnych instrumentów rynku pracy. Szeroki zakres ich realizacji był możliwy m. in. dzięki pozyskaniu dodatkowych środków z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Mimo pozytywnych trendów na rynku pracy w naszym kraju spora grupa osób nadal doświadcza barier na drodze do zatrudnienia. Zwiększenie ich szans na znalezienie go jest więc jednym z głównych zadań Urzędów Pracy. By działania te osiągały optymalne rezultaty odpowiednie formy wsparcia powinny być kierowane do odpowiednich grup osób bezrobotnych. Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych (pomimo swoich ograniczeń) jest jednym z instrumentów, który umożliwia zdobycie wiedzy zarówno o bieżącej charakterystyce kompetencji osób zarejestrowanych w Powiatowych Urzędach Pracy jak i o kwalifikacjach, które aktualnie są poszukiwane na lokalnym rynku pracy.

a) Cel opracowania

Celem poniższego raportu jest przede wszystkim zdobycie wiedzy o aktualnej dynamice podaży i popytu na lokalnym rynku pracy w odniesieniu do określonych zawodów. Uzyskane w ten sposób wiadomości posłużyć mogą nie tylko celom odkrywczym lecz powinny również stanowić przesłankę do praktycznych działań zmierzających do osiągnięcia równowagi na rodzimym rynku pracy. Informacje pochodzące z monitoringu pozwalają między innymi na: skuteczniejsze wykorzystywanie i pozyskiwanie środków finansowych (także z Unii Europejskiej) na działania aktywizujące bezrobotnych, tworzenie projektów szkoleń opartych o realne zapotrzebowanie pracodawców czy konstruowanie lokalnych strategii zatrudnienia. Publikacja danych zamieszczonych w raporcie może również stać się podstawą nawiązania przez Powiatowy Urząd Pracy kontaktów z niepublicznymi instytucjami zajmującymi się problematyką zatrudnienia, a także - poprzez rozpowszechnienie informacji o aktualnych zasobach siły roboczej na lokalnym rynku pracy - z potencjalnymi inwestorami.

b) Podstawa opracowania

Poniższy raport obejmuje analizę rynku pracy w mieście Ruda Śląska w II półroczu 2007 roku, sporządzoną zgodnie z wytycznymi zamieszczonymi w „Zaleceniach metodycznych do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych”.

Podstawę prawną niniejszego raportu stanowią:

- rozporządzenie ministra gospodarki i pracy z dnia 08.12.2004r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności (Dz.U. nr 265 poz. 2644 z późn zm.)
- ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. nr 99, poz. 1001 z dnia 20.04.2004r. z późn. zm.)
- polska klasyfikacja działalności obowiązująca na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.10.1997r.

- załącznik 3 do sprawozdania MPiPS-01 – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za II półrocze 2007 roku”

- załącznik 2 do sprawozdania MPiPS-01 – „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Stan za II półrocze 2007 roku”

c) Metodologia opracowania

Realia współczesnego rynku pracy, częstokroć stawiają osoby bezrobotne przed koniecznością zmian swoich kwalifikacji. Dokonuje się to najczęściej za pośrednictwem publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy. W celu zapewnienia adekwatności nowo zdobytych umiejętności do aktualnego popytu na lokalnym, regionalnym i krajowym rynku pracy Departament Rynku Pracy w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej w oparciu o opracowaną przez siebie metodologię prowadzi Monitoring Zawodów Deficytowych i Nadwyżkowych.

Przez Monitoring Zawodów Deficytowych i Nadwyżkowych należy rozumieć proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowanie na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz. Dane te stanowią niezbędne informacje dla prawidłowego funkcjonowania systemu szkolenia bezrobotnych.

Przez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przez zawód nadwyżkowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Zdarza się, że na danym rynku pracy popyt i podaż na określone zawody są zbliżone, mówimy wtedy o zawodach będących w równowadze.

2. Analiza bezrobocia według zawodów (grup zawodów) w powiecie Ruda Śląska w II półroczu 2007 roku.

Pod koniec drugiego półrocza 2007 roku w Rudzie Śląskiej zarejestrowanych było 3196 osób bezrobotnych z czego 2105 stanowiły kobiety – 66% ogółu zarejestrowanych. W analogicznym okresie 2006 roku w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Rudzie Śląskiej figurowało 5115 klientów z czego 3292 było kobietami. Na przestrzeni ostatniego roku odnotowano więc znaczny (38 procentowy) spadek liczby osób bezrobotnych. Przyjrzyjmy się w jakich zawodach w II półroczu 2007 odnotowano największą liczbę osób bezrobotnych. Szczegóły przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 1. Zawody o największej liczbie osób bezrobotnych w powiecie Ruda Śląska w II półroczu 2007 roku.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	Kobiety
1	000000	Bez zawodu	792	528
2	522107	Sprzedawca	304	299

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	Kobiety
3	341902	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	115	113
4	711101	Górnik eksploatacji podziemnej	66	0
5	913207	Sprzątaczką	66	65
6	512201	Kucharz	66	59
7	743304	Krawiec	62	61
8	419101	Pracownik biurowy [zawód szkolny: Technik prac biurowych]	56	56
9	722204	Ślusarz	46	7
10	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	33	30

Źródło: PUP Ruda Śląska

Analiza danych zamieszczonych w powyższym zestawieniu wskazuje, iż rejestrowane w rudzkim urzędzie pracy bezrobocie skupia się przede wszystkim wokół przedstawicieli kilku zawodów. Osoby reprezentujące profesje zamieszczone w tabeli stanowią aż 50% wszystkich bezrobotnych ujętych w ewidencji tutejszego urzędu. Najliczniejszą grupą są bezrobotni należący do kategorii „bez zawodu” oraz „sprzedawca” przedstawiciele tych profesji obejmują odpowiednio 25 i 9,5 procenta wszystkich zarejestrowanych. Stosunkowo liczna jest również grupa osób zarejestrowanych w zawodzie asystent ekonomiczny. Warto podkreślić, że większość zawodów o największej liczbie osób bezrobotnych jest silnie sfeminizowana. Ponadto kategorie zawodowe ujęte w powyższej tabeli nie wymagają od swoich przedstawicieli szczególnie wysokiego poziomu wykształcenia. W celu zdobycia bardziej ogólnego obrazu struktury bezrobocia w Rudzie Śląskiej przyjrzyjmy się klasyfikacji zbudowanej na poziomie grup zawodowych.

Tabela 2. Struktura bezrobotnych według grup zawodowych w powiecie Ruda Śląska w 2007 roku.

Lp.	Kod grupy zawodowej	Nazwa grupy zawodów	Procentowy udział osób bezrobotnych należących do danej grupy zawodowej	
			Ogółem	Kobiety
1	52	Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	12,9%	19,4%
2	72	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	12,5%	4,4%
3	71	Górnicy i robotnicy budowlani	8,7%	1%
4	34	Pracownicy pozostałych specjalności	8%	11,2%
5	91	Pracownicy przyprawach prostych w handlu i usługach	7,9%	10,5%

Źródło: PUP Ruda Śląska

Bezrobotni, którzy zaliczają się do którejś z zamieszczonych w tabeli grup zawodowych stanowią połowę zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rudzie Śląskiej, w tym 34% należy do jednej

z pierwszych trzech grup. W układzie zagregowanym do poziomu kodu dwucyfrowego tendencja do feminizacji jest oczywiście silniejsza, widoczne jest to zwłaszcza w takiej grupie jak: modelki, sprzedawcy i demonstratorzy - co piąta kobieta zarejestrowana w rudzkim urzędzie należy do tej kategorii, oraz w grupach: pracownicy pozostałych specjalności i pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach. W drugim półroczu 2007 roku aż 55,7% kobiet zaliczało się do którejś z ujętych w tabeli kategorii

2.1. Napływ bezrobotnych według zawodów (grup zawodów) w powiecie Ruda Śląska w 2007 roku.

W roku 2007 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rudzie Śląskiej zarejestrowało się 8818 osób, w półroczu pierwszym 4326, w półroczu drugim 4492. Aż 4686 osób, które w ubiegłym roku napłynęły do ewidencji tutejszego urzędu to kobiety (53%). Zawody w których odnotowano największy napływ osób bezrobotnych przedstawione zostały w tabeli numer 3.

Tabela 3. Napływ bezrobotnych według zawodowych w powiecie Ruda Śląska w 2007 roku.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	Kobiety
1	000000	Bez zawodu	2387	1339
2	522107	Sprzedawca	681	660
3	341902	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: technik ekonomista]	302	281
4	711101	Górnik eksploatacji podziemnej	209	0
5	512201	Kucharz	188	142
6	722204	Ślusarz	185	5
7	311401	Technik elektronik	145	9
8	743304	Krawiec	119	114
9	723190	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	119	0
10	311502	Technik mechanik	115	12

Źródło: PUP Ruda Śląska

Tradycyjnie najliczniejszą grupą bezrobotnych są osoby bez zawodu, w roku 2007 stanowili oni ponad jedną czwartą (27%) wszystkich bezrobotnych, którzy zarejestrowali się w rudzkim urzędzie. Grupy osób bezrobotnych, które posiadają zawód cechowały się dużo mniejszą skalą napływu. Warto podkreślić, że klasyfikacja zawodów, w których odnotowano największy napływ bezrobotnych w dużym stopniu pokrywa się z klasyfikacją zawodów, w których odnotowano największą liczbę zarejestrowanych bezrobotnych. Kolejność pierwszych czterech zawodów w tabelach 1 i 3 jest identyczna. W obydwu zestawieniach pojawiają się również kategorie: krawiec oraz kucharz.

By uzyskać bardziej ogólny obraz struktury bezrobocia w naszym mieście przyjrzyjmy się jak

wygląda struktura napływu bezrobotnych według grup zawodowych .

Tabela 4. Napływ bezrobotnych według grup zawodów w powiecie Ruda Śląska w 2007 roku.

Lp.	Kod grupy zawodowej	Nazwa grupy zawodów	Procentowy udział osób bezrobotnych należących do danej grupy zawodowej	
			Ogółem	Kobiety
1	72	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	17,4	3,7
2	52	Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	10,7	19,9
3	31	Średni personel techniczny	10,3	4,7
4	34	Pracownicy pozostałych specjalności	8,9	15,3
5	71	Górnicy i robotnicy budowlani	8,7	0,4

Źródło: PUP Ruda Śląska

Osoby należące do grup zawodowych wymienionych w powyższej tabeli stanowią 56% wszystkich bezrobotnych którzy napłynęli do ewidencji rudzkiego urzędu pracy. Analiza danych zamieszczonych w tabeli wskazuje, że kobiety oraz mężczyźni napływający do ewidencji tutejszego urzędu skoncentrowani są wokół różnych grup zawodowych. Mężczyźni przeważają w takich kategoriach jak: robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń, średni personel techniczny oraz górnicy i robotnicy budowlani. Kobiety natomiast zdominowały grupy zawodowe związane z handlem – jedna piąta kobiet, które w drugim półroczu 2007 roku zostały zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rudzie Śląskiej była związana z tym sektorem, stanowią one również większość wśród pracowników pozostałych specjalności.

2.2. Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy w powiecie Ruda Śląska w II półroczu 2007 roku.

Zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności w roku 2007 w Rudzie Śląskiej zarejestrowało się 6281 bezrobotnych. W tym samym czasie pracodawcy złożyli 4906 ofert pracy.¹ Sekcjami, w których odnotowano największą liczbę osób bezrobotnych są: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (24,7%); działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (19,3%); budownictwo (12,7%) oraz przetwórstwo przemysłowe (12,5%). Natomiast najwięcej ofert pracy pojawiło się w takich sekcjach jak: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli (22,5%); przetwórstwo przemysłowe (18,6%); budownictwo (14,3%) oraz obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane

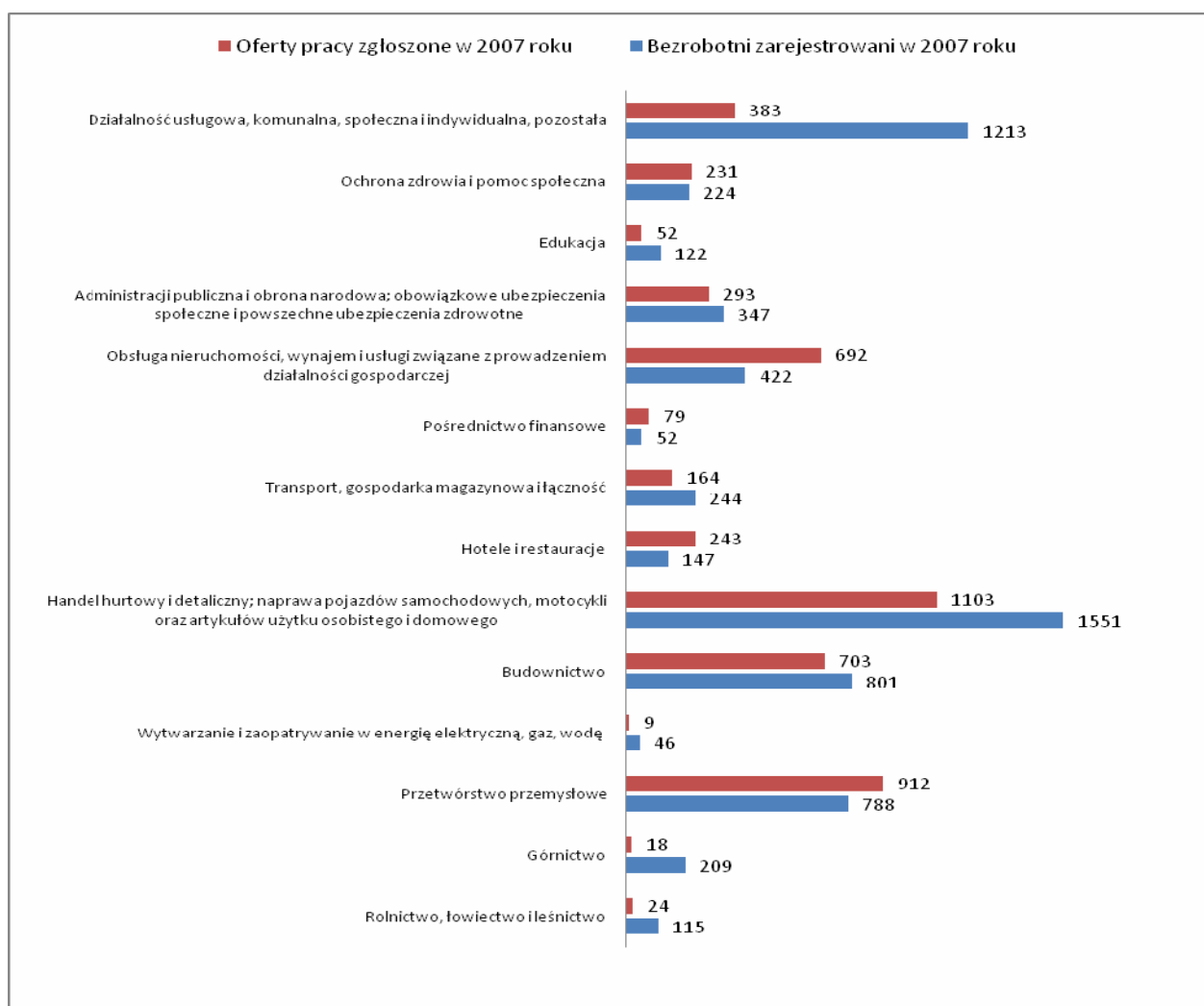
¹ W pierwszym półroczu 2007 roku odnotowano 3160 bezrobotnych oraz 2084 ofert zatrudnienia.

z prowadzeniem działalności gospodarczej (14,1%).

Na 14 sekcji zamieszczonych w powyższym wykresie w 6 zanotowano nadwyżkę ofert pracy nad liczbą osób bezrobotnych, największą w sekcjach: obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej; przetwórstwo przemysłowe; hotele i restauracje. W 8 sekcjach można zauważyć przewagę liczby osób bezrobotnych nad ilością ofert pracy. Sytuacja ta dotyczy takich sekcji jak: działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała; handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego; budownictwo.

Szczegółowe dane dotyczące tego zagadnienia znajdują się na poniższym wykresie.

Wykres 1. Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy w Rudzie Śląskiej w II-półroczu 2007 roku.²

Źródło: PUP Ruda Śląska

² W klasyfikacji ujęte są również sekcje: Rybactwo; gospodarstwo domowe zatrudniające pracowników; Organizacja i zespoły eksterytorialne oraz Działalność nie zidentyfikowana. W roku 2007 Powiatowym Urzędzie Pracy w Rudzie Śląskiej w sekcjach tych nie zarejestrowano żadnego bezrobotnego ani nie odnotowano jakiegokolwiek ofert pracy dlatego też sekcje te zostały w wykresie pominięte.

3. Analiza ofert pracy, według zawodów (grup zawodów)

W 2007 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Rudzie Śląskiej zgłoszono 4906 ofert pracy³. W porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku odnotowano 38% wzrost propozycji zatrudnienia. Najwięcej ofert pracy pojawiło się w zawodzie: sprzedawca – 11,5% wszystkich ofert zgłoszonych w 2007 roku. Duża liczba propozycji zatrudnienia oraz duża liczba zarejestrowanych bezrobotnych w tym zawodzie jest wynikiem dynamicznej fluktuacji w sektorze handlowym. Kolejne miejsca w rankingu zawodów, które uzyskały największą ilość ofert pracy zajmują kategorie: pracownik biurowy oraz robotnik gospodarczy. Propozycje zatrudnienia dotyczące tych profesji stanowią 10% wszystkich zgłoszeń. Jednakże z uwagi na zatrudnienie subsydiowane obydwa zawody są nadreprezentowane. Dodatkowe informacje na ten temat zamieszczono w poniższych tabelach.

Tabela 5. Oferty pracy według zawodów w powiecie Ruda Śląska w 2007 roku.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Ilość zgłoszonych ofert pracy
1	522107	Sprzedawca	564
2	419101	Pracownik biurowy [Technik prac biurowych]	315
3	914103	Robotnik gospodarczy	190
4	413103	Magazynier	178
5	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	176
6	931301	Robotnik budowlany	155
7	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	139
8	913207	Sprzątaczką	138
9	515902	Pracownik ochrony mienia i osób [Technik ochrony fizycznej mienia i osób]	124
10	712102	Murarz	109

Źródło: PUP Ruda Śląska

Tabela 6. Klasyfikacja dziesięciu grup zawodowych (kod 2-cyfrowy) oraz grup elementarnych (kod 4-cyfrowy) pod względem największej liczby zgłoszonych ofert pracy.

1. Pracownicy obsługi biurowej (41) – 12,0873% 1.1. Pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani (4191) – 6,9711%
2. Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy (52) – 11,9859% 2.1. Sprzedawcy i demonstratorzy (5221) – 11,9859%
3. Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach (91) – 11,5979% 3.1. Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne (9132) – 4,5047%
4. Górnicy i robotnicy budowlani (71) – 10,5379% 4.1. Murarze i pokrewni (7121) – 2,3237%

³ 2084 oferty w pierwszym i 2822 oferty w drugim półroczu.

5. Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie (93) – 9,9469% 5.1. Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle (9321) – 5,8907%
6. Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń (72) – 9,5392% 6.1. Spawacze i pokrewni (7212) – 3,2205%
7. Pracownicy usług osobistych i ochrony (51) – 7,2769% 7.1. Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani (5159) – 2,5275%
8. Kierowcy i operatorzy pojazdów (83) – 6,8691% 8.1. Kierowcy samochodów ciężarowych (8223) – 2,8740%
9. Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (74) – 5,2304% 9.1. Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni (7411) - 1,9194%
10. Pracownicy pozostałych specjalności (34) – 4,7902% 10.1 Agenci do spraw sprzedaży (handlowcy) (3415) – 1,6918%

Źródło: PUP Ruda Śląska

Powyższe tabele wyraźnie pokazują, iż oferty pracy wpływające do Powiatowego Urzędu Pracy w Rudzie Śląskiej skoncentrowane są wokół kilku grup zawodowych. Oferty pracy związane z zawodami z tabeli 5 stanowią 42,6% wszystkich propozycji zgłoszonych w 2007 roku, natomiast oferty dotyczące grup zawodowych wymienionych w tabeli 6 obejmują niemal 90% wszystkich zgłoszeń. Analiza danych zamieszczonych w zestawieniach wskazuje, iż wolne miejsca pracy czekają przede wszystkim na pracowników branży handlowej, pracowników obsługi biurowej, pracowników przy pracach prostych w handlu i usługach oraz górników i pracowników budowlanych.

3.1. Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy.

Wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy $W_{s,l}^k$ wyraża stosunek średniej miesięcznej liczby ofert pracy w zawodzie k w I-półroczu, będącej w dyspozycji powiatowego urzędu pracy, do średniego miesięcznego poziomu rejestrowanego bezrobocia w zawodzie k w I półroczu.

Warto podkreślić, iż w roku 2007 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rudzie Śląskiej odnotowano 80 grup zawodowych (kod czterocyfrowy), w których wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy wynosił zero. Należeli do nich m. in. matematycy i pokrewni, nauczyciele szkół specjalnych, kierownicy działów osobowych i pokrewni, inżynierowie elektrycy, pracownicy domowej opieki osobistej, elektroenergetycy i pokrewni. W klasyfikacji sporządzonej według kodu dwucyfrowego bezrobotni pozbawieni szans na ofertę pracy skupiali się w kategoriach: nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy (33) oraz rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby (64).

W tabelach na następnej stronie zaprezentowano klasyfikację grup zawodów, u których odnotowano największy i najmniejszy wskaźnik uzyskania oferty pracy.

Tabela 7. Grupy zawodów, których przedstawiciele mieli największą oraz najmniejszą szansę na znalezienie zatrudnienia.⁴

Grupy zawodów o:			
Lp.	Najwyższym wskaźniku uzyskania oferty pracy	Lp.	Najniższym wskaźniku uzyskania oferty pracy
1	Tynkarze i pokrewni (7133)	1	Technicy budownictwa, ochrony środowiska i pokrewni (3112)
2	Monterzy wyrobów z drewna (8285)	2	Ekonomiści (2411)
3	Szkolarze i pokrewni (7135)	3	Dietetycy i żywieniowcy (3214)
4	Operatorzy wózków podnośnikowych (8334)	4	Archeolodzy, socjolodzy i pokrewni (2441)
5	Operatorzy maszyn górniczych i pokrewni (8111)	5	Mechanicy precyzyjni (zawód szkolny: Mechanik precyzyjny) (7311)

Źródło: PUP Ruda Śląska

Ponadto w rejestrach rudzkiego urzędu pojawiły się grupy zawodowe o maksymalnym wskaźniku szans uzyskania ofert pracy. W tym wypadku mamy do czynienia z zawodami, w których pojawiły się oferty pracy ale nie było w nich zarejestrowanych żadnych bezrobotnych. W 2007 należały do nich następujące kategorie: sprzedawcy uliczni, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych, operatorzy pojazdów wolnobieżnych rolniczych i leśnych; programiści, operatorzy sprzętu komputerowego i pokrewni; monterzy sieci komunalnych, kodowacze i korektorzy; kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w gospodarce magazynowej, transporcie i łączności; kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w budownictwie; kasjerzy bankowi i pokrewni; farmaceuci.

3.2. Ranking zawodów generujących długotrwale bezrobocie.

W myśl ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 roku (Dz.U. z 2004r. nr 99 poz. 1001 z późn. zm.) długotrwale bezrobotny to osoba pozostająca w rejestrze urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w czasie ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem okresu odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Pod koniec 2007 roku w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Rudzie Śląskiej figurowało 1690 osób, które pozostawały bez pracy przez okres określony w ustawie. Aż 1206 z nich to kobiety (74,4% wszystkich bezrobotnych z tej kategorii).

Przyjrzyjmy się jak wyglądało długotrwale bezrobocie w odniesieniu do grup zawodowych o najwyższym i najniższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia; szczegółowe dane zamieszczone zostały w tabeli numer 8.⁵

⁴ Liczba w nawiasie oznacza kod grupy zawodowej.

⁵ W przedstawionych tabelach pojawiły się tylko te zawody, w których w 2007 roku było zarejestrowanych przynajmniej 10 bezrobotnych.

Tabela 8. Grupy zawodów o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa
1	8323	Kierowcy samochodów ciężarowych
2	9311	Robotnicy pomocniczy w kopalniach i kamieniołomach
3	9152	Portierzy, woźni i pokrewni
4	9132	Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne
5	9321	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle

Źródło: PUP Ruda Śląska

Tabela 9. Grupy zawodów o najniższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia.

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa
1	2479	Specjaliści administracji publicznej gdzie indziej niesklasyfikowani
2	7139	Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
3	2149	Inżynierowie i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
4	2412	Specjaliści do spraw finansowych
5	7422	Stolarze i pokrewni

Źródło: PUP Ruda Śląska

Analiza powyższych tabel wskazuje, iż długotrwałe bezrobocie dotyka osób wykonujących zawody nie wymagające szczególnie wysokich kwalifikacji zawodowych. Jak wynika z zestawienia, większość grup zawodowych znajdujących się w tabeli 8 to pracownicy przy pracach prostych. Natomiast osoby z profesjami charakteryzującymi się najniższym wskaźnikiem długotrwałego bezrobocia należą do kategorii specjaliści oraz robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy.

4. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych występujących w Rudzie Śląskiej w II półroczu 2007 roku.

Przystępując do analizy zawartych w niniejszym rozdziale tabel, warto wspomnieć o zasadach zgodnie z którymi klasyfikowano poszczególne zawody. W tabeli numer 10 umieszczono tylko te profesje, w których średnia miesięczna liczba ofert pracy w 2007 roku wynosiła co najmniej 1. Natomiast w wypadku zawodów nadwyżkowych jedynie 17 zawodów spełniało podobne kryterium. Z uwagi na konieczność zawarcia w zestawieniach 30 pozycji, reszta zawodów zamieszczonych w tabeli 11 dobrana została spośród kolejnych pod względem liczebności kategorii zawodowych - od 0,9167 do 0,4167 ofert miesięcznie. O miejscu jakie dany zawód zajął w klasyfikacji zdecydował wskaźnik

intensywności nadwyżki zawodów Na skutek takiej selekcji z obydwu tabel wyeliminowano zawody, które mają znikomą wpływ na lokalny rynek pracy.

Tabela 10. Zawody deficytowe w Rudzie Śląskiej w 2007 roku.

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
1	341504	Telemarketer	36,0000
2	712204	Zbrojarz	31,0000
3	833204	Operator sprzętu do robót ziemnych	21,0000
4	721202	Spawacz ręczny gazowy	17,3333
5	932103	Pakowacz	16,1667
6	833401	Kierowca operator wózków jezdniowych	15,2500
7	911101	Sprzedawca uliczny produktów nieżywnościowych	15,0000
8	315207	Kontroler jakości wyrobów – artykuły spożywcze	14,0000
9	341503	Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	13,0000
10	913203	Pokojowa [w hotelu]	13,0000
11	914103	Robotnik gospodarczy	11,1765
12	913302	Pracznica	11,0000
13	712401	Brukarz	8,4000
14	721204	Zgrzewacz	7,5000
15	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	7,3158
16	421102	Kasjer handlowy	7,0000
17	422201	Recepcjonista	7,0000
18	913201	Łazienkowa	6,0000
19	721203	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	5,5714
20	741103	Rozbieracz wykrawacz	5,5000
21	214703	Inżynier górnik – górnictwo węgla kamiennego	5,0000
22	725108	Monter elektronik – układy elektroniczne automatyki przemysłowej	3,7500
23	932104	Robotnik przemysłowy w przemyśle przetwórczym	3,5918
24	515902	Pracownik ochrony fizycznej mienia i osób [zawód szkolny: Technik ochrony fizycznej osób i mienia]	3,5429
25	419101	Pracownik biurowy [zawód szkolny: Technik prac biurowych]	3,2474
26	413103	Magazynier	3,1228
27	828303	Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	2,9412
28	832101	Kierowca samochodu osobowego	2,7333
29	741104	Rzeźnik wędliniarz	2,7143
30	712301	Cieśla	2,6667

Źródło: PUP Ruda Śląska

Tabela 10. Zawody nadwyżkowe w Rudzie Śląskiej w 2007 roku.

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
1	311401	Technik elektronik*	0,0621
2	311302	Technik elektryk*	0,0746
3	723304	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych*	0,0759
4	341501	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]*	0,0889
5	743304	Krawiec	0,1092
6	713604	Monter instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych*	0,1471
7	312102	Technik informatyk	0,1702
8	741201	Cukiernik*	0,1905
9	711101	Górnik eksploatacji podziemnej	0,1962
10	722304	Tokarz	0,2143
11	322402	Technik fizjoterapii*	0,2174
12	311104	Technik geodeta*	0,2857
13	821107	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie*	0,3333
14	713901	Technolog robot wykończeniowych w budownictwie	0,3404
15	512201	Kucharz	0,3457
16	514103	Kosmetyczka [zawód szkolny: Technik usług kosmetycznych]*	0,3571
17	723105	Mechanik samochodów osobowych	0,3704
18	931203	Robotnik drogowy*	0,3750
19	722204	Ślusarz	0,4162
20	741203	Piekarz	0,4146
21	514102	Fryzjer [zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich]	0,4409
22	742207	Stolarz meblowy*	0,5500
23	724201	Elektromonter [elektryk] zakładowy	0,5701
24	621201	Ogrodnik terenów zieleni	0,7429
25	513102	Opiekunka dziecięca	0,8000
26	522107	Sprzedawca	0,8282
27	241912	Specjalista do spraw marketingu i handlu	0,8750
28	916201	Robotnik placowy	0,8750
29	724102	Elektromechanik pojazdów samochodowych*	0,8889
30	743604	Szwaczka	0,8983

Źródło: PUP Ruda Śląska

*zawody, w których średnia miesięczna liczba ofert pracy jest mniejsza niż 1

Poza profesjami deficytowymi i nadwyżkowymi w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Rudzie Śląskiej znalazło się również 16 zawodów będących w równowadze. Ze względu na ilość ofert pracy oraz liczbę zarejestrowanych bezrobotnych na uwagę zasługują jedynie trzy z nich: monter instalacji c.o. i ciepłej wody (713601), palacz kotłów c.o. gazowych (816206) i robotnik magazynowy (933104).

W roku 2007 w statystykach rudzkiego urzędu pojawiły się również zawody MAX deficytowe to jest takie, w których odnotowano oferty pracy ale nie było w nich zarejestrowanych żadnych bezrobotnych: asystent bankowości (341901), pozostali pracownicy administracji, sekretarze i pokrewni (343190), bukiciarz (522102), tynkarz (713302), monter/składacz okien (713501), pilarz (742302), operator koparek i zwałowarek (811102), kierowca autobusu (832201), kierowca ciągnika rolniczego (833104)⁶.

Odwrotna sytuacja dotyczyła między innymi takich kategorii jak: kucharz małej gastronomii (512290), mechanik maszyn i urządzeń górniczych (723303), pozostali technicy żywności (321390), technik hotelarstwa (341404) oraz technik żywienia i gospodarstwa domowego (321402).

By uzyskać bardziej syntetyczny obraz sytuacji warto spojrzeć na zawody deficytowe zagregowane do poziomu grup dużych.

Tabela 12. Zawody deficytowe w ujęciu grup dużych.

Lp.	Kod	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
1	83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	4,3766
2	12	Kierownicy dużych i średnich organizacji	3,5000
3	41	Pracownicy obsługi biurowej	3,3315
4	91	Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	2,1472
5	42	Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów	2,0000

Źródło: PUP Ruda Śląska

Jedyną grupą zawodowa cechującą się zrównoważonym wskaźnikiem deficytowości/nadwyżkowości byli operatorzy i monterzy maszyn (20), zawody wchodzące w skład pozostałych 19 grup były nadwyżkowe.

5. Podsumowanie

1. W końcu 2007 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rudzie Śląskiej zarejestrowanych było 3196 osób, z czego 2105 stanowiły kobiety. W porównaniu z końcem 2006 roku liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 38%. Nadal utrzymuje się wysoki udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych pod koniec 2006 roku wynosił on 64,3%, natomiast w 2007 roku wzrósł do poziomu 66%.

2. Najliczniejszą grupą osób bezrobotnych są osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, jedna czwarta zarejestrowanych nie ma zawodu. Liczną jest również zbiorowość sprzedawców (9,5% ogółu),

⁶ Wybrano tylko zawody, w których średnia miesięczna liczba ofert pracy wynosiła co najmniej 1.

asystentów ekonomicznych (3,5% ogółu) oraz górników, sprzątaczek i kucharzy (łącznie 6,2% ogółu).

3. W roku 2007 roku do rejestru rudzkiego urzędu napłynęło 8818 osób tj. o 15% mniej niż w ubiegłym roku. Największa ilość rejestrujących się bezrobotnych należała do kategorii: bez zawodu (27% wszystkich zarejestrowanych w 2007 roku), sprzedawca (7,4%), asystent ekonomiczny (3,4%) oraz górnik, kucharz i ślusarz (łącznie 6,6%). Mężczyźni napływający do rudzkiego urzędu to głównie robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń, średni personel techniczny oraz górnicy i robotnicy budowlani. Natomiast kobiety rejestrujące się w ubiegłym roku reprezentowały w szczególności sektor handlowy.

4. Porównanie struktury zawodowej osób bezrobotnych oraz struktury zawodowej napływających osób (tabele 1 i 3) wskazuje, iż bezrobocie rejestrowane oraz jego napływ w powiecie Ruda Śląska skupia się wokół przedstawicieli kilkunastu zawodów. Taka sytuacja powoduje utrwalenie się struktury bezrobocia, tym samym zachodzi konieczność podjęcia działań mających na celu zmianę kwalifikacji osób bezrobotnych należących do niektórych z ww. zawodów.

5. W roku 2007 do Powiatowego Urzędu Pracy w Rudzie Śląskiej wpłynęło 4906 ofert pracy, o 38% więcej niż w roku 2006. Większość propozycji skoncentrowana była wokół takich zawodów jak sprzedawca – jedna dziesiąta wszystkich propozycji, pracownik biurowy (6,4%), robotnik gospodarczy (3,8%) – z uwagi na zatrudnienie subsydiowane dwa ostatnie zawody są nadreprezentowane. Duża liczba ofert dotyczyła również magazynierów, robotników pomocniczych w przemyśle przetwórczym, robotników budowlanych oraz kierowców samochodu ciężarowego.

6. Analiza danych zamieszczonych z zestawieniach tabelarycznych wskazuje, iż jednym z najpoważniejszych problemów rudzkiego rynku pracy jest długotrwałe bezrobocie. W 2007 roku w ewidencji tutejszego Urzędu figurowało 1690 takich osób. Do grup, o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia zaliczali się: kierowcy samochodów ciężarowych, robotnicy pomocniczy w kopalniach i kamieniołomach, portierzy i woźni, pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe oraz robotnicy przy pracach prostych w przemyśle. Obecność kategorii kierowca samochodów ciężarowych wśród zawodów o największej liczbie ofert pracy oraz zawodów o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia najpewniej spowodowana jest brakiem u niektórych bezrobotnych kierowców uprawnień do przewozu rzeczy. Ponadto duża część bezrobotnych w tym zawodzie posiada wyłącznie prawo jazdy kategorii C, podczas gdy poszukiwane są przede wszystkim osoby z kategorią C+E. Dodatkowym czynnikiem, który niewątpliwie utrudnia kierowcom wejście na rynek pracy jest brak doświadczenia zawodowego.

Najniższy wskaźnik dotyczył: specjalistów administracji publicznej gdzie indziej niesklasyfikowanych, robotników budowlanych robót wykończeniowych i pokrewnych gdzie indziej niesklasyfikowanych, inżynierów i pokrewnych gdzie indziej niesklasyfikowanych, specjalistów do spraw finansowych oraz stolarzy i pokrewnych.

7. Analiza zestawienia tabelarycznego obejmującego zawody deficytowe wskazuje na dominację zawodów związanych z branżą budowlaną (zbrojarz, operator sprzętu do robót ziemnych, brukarz),

obsługą klienta (telemarketer, przedstawiciel handlowy) oraz magazynową (kierowca operator wózków jezdniowych, magazynier).

Z kolei zawody nadwyżkowe obejmują techników, zwłaszcza z takich dziedzin jak elektryka, elektronika, handel, informatyka. Do grupy tej należą również robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy: krawiec, cukiernik, ślusarz oraz mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych i monter instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych.